Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius de incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 445

[Roma], 1584

[Text]

urn:nbn:de:bsz:31-138160

Visual Library

Commentarius De Incarnatione

Doctis. Auctore R.P. Francisco Suarez Professore Theologiæ ordinario, Romæ in Collegio Romano Societatis Jesu

Ao 1584.

Dico 2 Nullus intellectus creatus etiam Angelus potest demonstrare 2.
hoc mysterium [illegible] ita dicit [illegible] 3 d. 1 q. 1, & alij [illegible]
[illegible] ad Ephes. 3 ubi hoc mysterium vocat [illegible]
Christi ad Colloss. 2 vocat mysterium absconditum [illegible]
ad Corinth. 2, dicit Sapientiam [illegible] mysterio absconditum [illegible]
[illegible] Alexandri lib. 5 [illegible]
[illegible] generatione [illegible]
a [illegible] Joan. [illegible]
baptis. [illegible] Joan. [illegible]
2 [illegible] Chrysost. [illegible]
[illegible] Theodo. [illegible] dialogo [illegible]
lib. 6 [illegible] Dionys. cap. 2 de [illegible]
[illegible] Angelorum [illegible] cap. 1
[illegible] ad Ephes. 3 ad Volusi. [illegible]
[illegible] Carl. tol. 2 [illegible] Ratio 1 [illegible]
Ratio [illegible] vel demonstrare [illegible]
[illegible] 8 [illegible]
2 [illegible] cap. 27 q. 6 [illegible] 2° [illegible] mysterium [illegible]
[illegible] nec continetur in causis vel effectibus vel
principiis [illegible] Sed contra, nam saltem angelus qui evidenter cognoscit quid sit persona, quid subsistere, et evi-
denter intelligit non repugnare, nam separari a propria persona, nec esse imperfectionem dei si illi uniatur. confirmatur, nam possibile
esse accidens conservari sine subiecto, videtur evidens saltem angelo. 2° confirmatur, quia evidenter solvitur argumentum contra hoc mysterium
quod est evidens non repugnare, quod esse possibile deo. Ad argumentum. esto angelus cognoscat distinctionem aliquam ex ratione rei inter naturam
et subsistentiam, inde tamen non fit eum eam cognoscere nam potest separari a subsistentia propria, quia habet necessariam connexionem naturalem
neque semper quidquid ex natura rei distinguitur ab altero, potest separari ab illo, etsi aliquo genere causae sit prius, ut patet de essentia et proprietate
formaliter tantum distincta. 2° quidquid sit de separatione, non potest evidenter cognosci illum effectum subsistendi posse tribui naturae per
rem distinctam. sicut non potest quantitas figurari per figuram realiter distinctam. 3° multo minus cognosci potest sine dei imperfectione vel mutatione
fieri posse, ut hoc modo uniatur naturae creatae et quasi in compositionem veniat. Ad 1am confirmationem. Antecedens est dubium et consequentia
non sequitur, quia hoc mysterium multo altius est. Ad 2am confirmationem est fallacia, aliud enim est esse evidens nulla esse facta demonstratione contra hoc mysterium, aliud vero esse evidens
ipsum in re non repugnare. nec ex primo potest inferri 2m.
[illegible] Nam non quidquid non ignorans vel non [illegible]
[illegible] repugnat [illegible]
Dico 3 Supposita fide [illegible] ratio naturalis [illegible]
[illegible] Concl. [illegible]
[illegible] Ad [illegible]
[illegible] 8 [illegible]
[illegible] possibile [illegible]
[illegible] Solvitur argumentum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] possibile [illegible]
[illegible] tota est altitudo huius mysterii [illegible]

Quaeritur 2° An hoc misterium [illegible] Incarnatio
revera facta sit

Dico 1 [illegible] de fide sit facta [illegible] ratio naturalis
[illegible] fidei [illegible]
[illegible] difficile est cognoscere factum [illegible]
[illegible] Sed sunt 3 difficultates [illegible]
[illegible] angelo vel [illegible] videbat [illegible]
[illegible] sed [illegible]

2v

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

3v locutū fuisse per prophetes, dicit aut̄ presenti pro preterito, more prophetico. Illud aut dici de Messia
patet ex toto illo capite, q̄ ibi nihil aliud narrat nisi fecdus et bona in aduentu Messie futura.
Deus, pōt illud (Ego adsum) accipi metaphorice, sicut de deus adesse q̄n bona cōfert hominib⁹, q̄ eū possūt ppriē
intelligi, nō ē recurrendū ad metaphoras, tū q̄ ille deus dē redimere populū, et adesse, et videri ad ōia cause
sūt et alia loca Isaie 9, 45, et 49. de quib⁹ ibi Hier⁹. et Cyrill⁹. Aug⁹ ~~ro~~ 20 ciui. c 3. Ambros⁹ 1° de fide
c 2. et lib 2. c 3 et 4. Eusebi⁹ 5° demonstrat. Chrys. orat⁹ q̄ Chr̄s sit Deus. Basil⁹ lib 4 cōt Eunomiū. 3. ex
Zacharie 2. vbi dē Dnō, Ecce ego venio &c et infra, et sciet populus, q̄ Dnūs exercituū misit me ad te, vbi dem Dnō
q̄ loquat, dē missu à Dnō, vbi apte insinuat missio verbi diuini. Hinc bene dē de missione verbi phat Hier⁹
Eusebius et Ambros: cūp. 4° Hieremie 23 et 33. de quib⁹ Aug⁹ 18° de ciuit. c 33, item Michee 5° et in
Bethleem, et in psalmis cū plurima loca, quorū aliq⁹ exposui Paulo ad Hebreos c 1. et 2. vbi certo oppugnebat et
ad ipsos Hebreos illos psalmos de Messia intelligi.
Cōtra hanc veritatē hæretici argūt, partim impugnāt Chr̄i diuinitatē, q̄bus satisfaciēdū ē in mā de Trinit⁹, partim impu-
gnāt veram humanit⁹ aut cōmixtōes duar⁹ naturar⁹ in una psona, q̄bus infra satisfaciemus.
Iudei obijciūt multa, sed tres potissimū eor⁹ errores notandi sūt, quos decipit⁹ in intelligēdis scripturis, p°. q̄ Messie maie-
statē et imperiū de quo Isaias patent fore temporale, et externum. 2°. q̄ oēs Messie promissiones, gr̄as et redemptionē de quib⁹ dicit
30. Ezechiel 28. et alibi, intelligūt carnaliter de captiuitate et liberat⁹ carnali. videsis Aug⁹ toto lib: de spū et lit̄a. et Origenes 4°
periarchon c. 2. 3°. q̄ nō distinguūt duos Chr̄i aduentus, aliū humilē ad salutē hoīes, aliū gloriosū ad iudiciū Malachie
vlt⁹. et Ezechiel 8. et in his ita confundūt, prout notat Origenes lib 1° cōt Celsū. Irenæus lib cōt Valen. c 50. Ter-
tull: apolog: c 21. plura de hac mā videsis Cyprianū et Nisseng in libris cōt Iudeos. oratores p⁹ Chrys⁹m in eosdē Aug⁹
lib vnam orat̄em in tomo 6°, Burgens in scrutinio scripturar: et Lyranus tract: cōt Iudeos q̄.

QVEST: III. An per se fuerit conueniens hæc incarnatio.

Quamuis hoc ipsum q̄ hoc opus ē à deo fuisse cōstet et cōueniēter factum, tū oportet rationem huius cōueniētie explicare. Dupl⁹
aut pōt aliq⁹ dici cōueniens, uno°. q̄ esse cōsideratū, et nulla miseria aut peccati nec⁹ supposita, alio°. pōt dici cōueniens
ad aliquē finē specialē, et ex speciali nec⁹ peccati. De hoc 2°. dicetur q̄. segnenti, nūc de p°.
Aduertendū ē cōueniens aliquid dici posse aliq⁹, vel id q̄ ē cōsentaneū nāt̄ eius, licet nulla cognoscēdi vel operandi
necessitate ad id cogatur vel trahatur.
Dico 1°. opus hoc ex parte ipsius dei fuit valde cōueniens et optimē cōsonum eī nāt̄ et effectui ipsius dei, quamuis nul-
lam vtilitatē vel cōmoditatē ei attulerit. hic ē sensus d Thomæ art 1°, probat p°. q̄ conueniētiss⁹ fuit hoc opus ad
finē vltimū diuinor⁹ operū, q̄ ē se ipsum et suas perfectiones manifestare, nam hoc nō dē ōia propter se ipsa opera-
ri, in hoc aut opere maxē manifestat⁹ dispositio dei, q̄ in hoc operat⁹ est oēm nāt̄ ordinē, et in hoc opere
coniūxit quasi ōia opa nāt̄ et grē. item inter se copulauit ea q̄ maximē inter se distare videbantur; vt
admū puritatē et purum potiam, supremum spiritū cū infimo; nūc ut ē ipsa cause. Vnde ratio illa q̄ obijci
solet cōt hoc mysteriū (q̄ quæ infinitē distant, nō fuit ita inter se copulari) potius exagerat hoc mysteriū
q̄ illud tollit ē oīo falsū respectu omnipotentiæ dei; et in hūc modū pōt hæc ratio accōmodari ad singula attribu-
ta, vt infra magis patebit. De hac re agit Athanas: orat⁹ de incarnat⁹ verbi. Damasc: lib 3. c 1.
d Thomas 4 cōt gentes c 55. 2°. intelligit cōueniētiss⁹ hoc mysteriū compatū ad p⁹ principium ōium
diuinor⁹ operū, q̄ē diuina bonitas, nam bonū ē cōicare se ipsum, q̄ summū bonū summē se cōicare. (præsertim cū
in illa summa cōmunione nec sit repugnantia, nec impedimentū, sed talis ē hæc cōicatio q̄ &c.
Aduertendū 1°, aliud ē cōicare se actu, et aliud ē potentiā ad se cōicandū, p⁹m nō ē de ratione boni, nec p se lo-
quendo de effectu eius, sed supponit illū, et ē origo illius. 2⁹m uerō ē de ratione boni et effectus, et hoc satis ē,
vt hæc cōicatio sit cōueniens summo bono eo mō quo loquimur.
Aduertendū 2°. tripliciter posse se bonum cōicare, p°. in ratione finis. ex d Tho: 1ª. qu 95. art 4. ad 3ᵐ. quod
facit cū alia mouet et attrahit ad se amandū. 2°. effectiuē, producendo sibi simile, et hic modus ē ad valde p⁹
fecdus, q̄ q̄ ita se cōicat, efficit aliū, et sua bonitate nō minuit. ita d Tho. 1° cōt gentes c 47. 3°.
pōt bonitas cōicari formaliter, vt q̄ eandē bonitatē quā q̄s habet, alteri dat, q̄ si fiat sine diminutōe habentis,
ē maxima effectio si summa fiat cōicatio, si uerō fiat diminutio boni habentis, tunc oportet adhibere modū et
mensurā.

Aduerte 3° coīcationē in hoc mysterio ē ōibus modis maxīe, formatē, q scīptū deus formatē coīcat nihil omittendo, vel eē fū, vt effectuē hūi inueniat maxima coīcatio; q ē in gnē efficiatis hoc ē maxīe opg sue poīe; nō ē maximū bonū q illud coīcet. semō finalē, q inter ōia eig opa, hoc pōt maxīe hoīes mouere ad sui amorē: ita Aug° 10 de ciuit c 19 et in manuali c 16°. 4.

Aduerte 4° hūc ē sermonē de coīcatōe libera et ad extra; nam coīcatione ad intra ppetuā nō se deg coīcat pergenerationē nātue; sed illa ē coīcatio essen°, q nō potuit fieri alicui creature; nō coīcatio gratuita post illā maxīe ē, et opus deū q sūmē liberalis ē, et se sūmē liberaliter coīcare.

Dices 5° oportuisse oēs 3 personas incarnari et plures nāe assumere, q sic maior ēet hec coīcatio; Confirm° q in beatitudē coīcat deus sua beatitudē increate; nā q intellectus unus se ipsū reby creatis. Dō duplex pōt eē sūmā coīcatio; intrinseca et extrinseca; p°. modo ē q se necessē et conueniens ad complementū operis dei; 2°. ē quasi q accens; et ideo oportuit hoc mystēriū sic in aliq° gena et in aliq° nā fieri. Adde, q potuisset gliē facere deg; et si fecisset, fuisset ēt conueniens; tū simpliciter nō oportuit illud fieri; et rad cur ē ad maiorē estimationē talis mysterij; et ad meliorē ordinē oportuit hoc opg eē vnicū et singulare. simile exemplū ē pōt dari de nāe deg. gradus gliē et gliē fuit conueniens in vnitate, sic; et potuisset deus eū facere in pluribus ppagatis; sed tū propter occulta eig iudicia, deg nolūt.

Ad confirmatē, Dō tota intrinsecā coīcatōe sūe ē q gratia et beatitudē ē q accens creata, deg ē ipse tū quasi extrinsece per ipsa coīcari dē, et gratiam q se ipsū cōuenit ad producēdū visionē. hoc ē loco deg ipse intimē coīcat nē create, et in illa vt in Paulo habitat corporalīter.

Dico 2° ēt ex ste nē humē fuit valde cōueniens hec coīcatio i comoda et ad eius magnā ppetuitatem; Cui sit ōio resp ōem condicōem talis nē. probē p°. q hac coīcatione paīt ē vt homo sit deg, ex qua cognitē alia excellentia; vt hō sit supior ōibus angelis; vt sit capax infinite meritī et perfectissīe iustitie coram deo; et alia de qbz infra. Dō Aug° de pdest° Sc°z c 15. de hoc mysterio ita ē ordinata nāa humē, vt nō beat quo aliq attollat. et quamuis hec dignitas videat solis humanitatis Xpi; tū in tota nāa humē redundet; ppter q forsasse dixit Paulg, predestinasse deū hoc mysteriū ad glām nāe p°. eorum 2°. et ad ostendē gratiā suā erga hoīes ad Epses 1°. videat de hoc Clemens 1° pedagog: c 3. et erat exhortā ad genus p principia et sub fine.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

4v [illegible]

[illegible]

Quaestio 4 Utrum ad redemptionem generis humani fuerit necessa: Verbum Dei Incarnari.

[illegible]

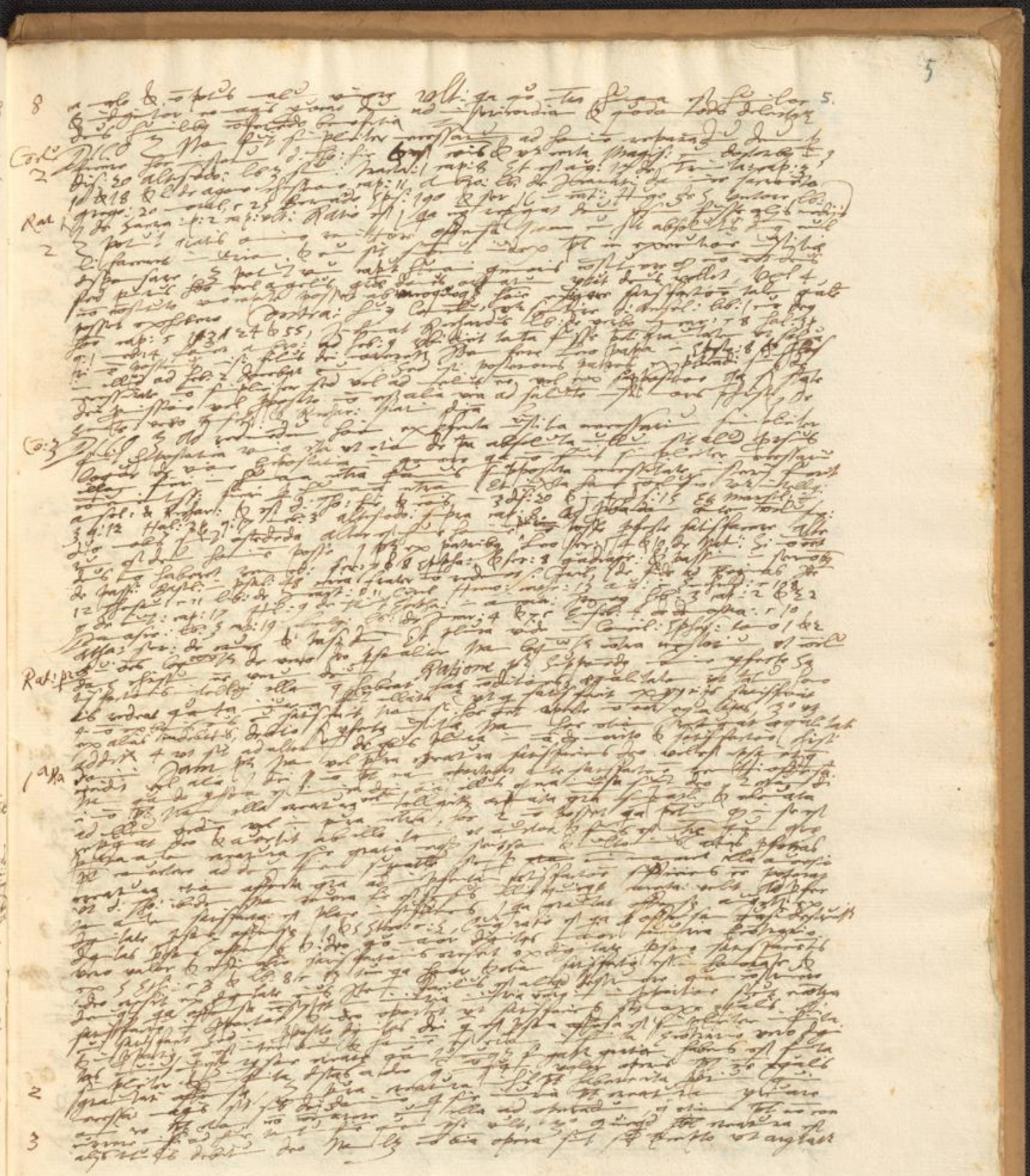

[illegible]

[illegible] Sententia [illegible]

[illegible] Scotus [illegible]

[illegible] Scotus [illegible]

[illegible] ordinate volens p. vult id q. ē ppinquiss.m fini, sed finis dei ē ostensio sue bonitatis, cui fini ppinquiss.m ē ipsa incarnatio, g.o Confirmant alij, nā incarnatio ē bonū p se venabile et magis q̄ oīa creata simul sumpta, g.o divīe sapiēe fuit bonū illud velle nō ppter se, sed ppter inferiora et tm̄ quasi p accns occasione peccati. sed nō ē dubitan̄ qr sapienter potuerit deus velle hoc bonū et mystm̄ eo.o

quo

7° quo prior sntia volebat. p° qr oīo liberē se alteri cōicat, neq cogit se manifestare aut cōicare summo mō. 2° qr c̄ evidens multa bona ꝑ se optima et amabilia fecisse Deū tm̄ occasōe pecc.ti, ut patet de infinitis miraculis, et forte et de augē Eucharist. 3° qr multa pūt nobis videri cōvenientiora, q̄ in Dei iudicio et sapiā sūt minus cōvenientia. ita illæ rones tm̄ acceptari pūt ut congruentiæ quædā et nō necessaria, et qr hoc pendet ex libera volunt. Dei, tentanda ē alia via eam aperiendi, quā statim aggredimur. **3ª sntia media inter 2as.** q̄ ponit Christum eē p° loco ꝑdestinatū, et nihilominus vult cum incarnatiōe oīo fuisse dependentē ex hoīum redemptiōe. atq adeo nō fuisse oīo ꝑdestinatū Christum ~~mori~~ sine ꝑuissiōe pecc.ti et aliqua ꝑcognitiōe pecc.ti. quam rē melius explicabo quæstiōe sequenti. ut g° res explicet. suppono. aliud ē loqui de sub.a incarnatiōis q̄ tm̄ includit Deū fieri hoīem, et aliud de modo q̄ addit fieri passibilem &c.

Dico 1°. Christum habuisse p.m locum in ꝑdestinatiōe divina, nō tm̄ respu hoīum et angelorum, sed et respu oīum creaturarum. probo 1° ex script. 1° proverb: 8. Dns possedit me initio viarum suarum. 70.ta hnt. creavit me initio viarum suarum. ubi sermonē ē de sapientia æterna incarnata, et eam introduci loquentē ꝑ humanitatem assumptam testatur Clemens lib 5° ~~stromat~~: constitutionum Apostolicarum c 21. et refert hoc ex doctrina Apostolorum. idem docet concilium Hispalense 2m. cap: 13. Habetur et in edicto, seu in confessione fidei, quam Iustinianus Imperator misit ad Ioannem II. Pontificem Romanum.

[illegible]

8v [illegible]

Ad p.m ex script.a R.o in script.a no. dari tm ista cam, nam adduximus et alias cas ex script.a quest.e 8.a, quod aut hec frequentius revelat, qr et statum lapsor. hominum et ad commovendos aios e magis accomodata, et qr fere alias in se complectit, nam q dr redemptoem ibi includit iustificat.em et glorificat.em. Ro. vn p.a coiectura falsu sumit, q nis neq consequentia bona sit, ut patet ex vlt.o argum.to facto de Adamo. 2.a et coiectura no e similis, qr mors hominum cris ex pecc.to ut pena q no e sine culpa, nec Deus vult illa. Incarnatio u.o e bonu p se amabile, et occasione pecc.ti tm factu e ut eet medicina. Item script.a no tm dr cam mortis fuisse peccatu, sed et negat oem alia cam. Sapie p.e et 2.a in pposito aut nihil tale negat, sed potius adiungit alias cas. 3.a et coiectura no e similis, qr eadem scriptura q hanc cam refert, tradit et alias. Pt.a si ille q Roma venit ut amico subveniret, et alijs et de causis ita eet dispositus in aio, ut quamvis nulla alia eet ca, tm veniret ob nec.tem amici, vere posset dici ppter nec.tem amici venisse. Talis aut erat affectus Chri erga hoies, quod testat illud ad Gallat. 2. q tradidit se met ipsu ppter me. et ad Rom. 4. habet q simile.

Ad pres R.o p.o in gne, eos nihil de hac re disputare ex pposito, sed solu ad populu pro concione, vel con Iudeos et gentiles agere. Unde maior pars eor nihil aliud dicit, nisi q script.a sc. venisse Chrm ppter redemptoem. alij neq affirmant neq negant. cuius signu e, quod alijs locis alias cas huius mysterij tradunt. hanc u.o sepius inculcant, ob cas dcas, et qr no tm intendunt afferre congruentias, sed et aliqua maiore necessit.em ostendere, ut melius possent infidelibus satisfacere. vn fere oes de

toto

[illegible] 10.

[illegible] nam ex solis convenientijs et congruentijs
rerum, non sumitur sufficiens argumentum, unde multi Theologi qui hoc solo sensu quem attigerunt, tanquam dubium et sine solu-
tione relinquunt. ita Richardus Gabr. et Maior in 3° d. 1. ubi etiam D. Thomas dicit, solum Deum posse dicere, quod vo-
luisset facere si homo non peccasset. 2° igitur modo explicatur haec sententia, Deum iam habuisse talem volun-
tatem huius mysterij, ut illa esset habitura suum effectum, etsi peccatum non esset. iuxta quam sententiam

Dico 1° etsi homo non peccasset, Deus fieret homo ex vi modi quo iam praedestinavit hoc mysterium. ita dicunt Scholastici
citati quaestione praecedenti. Rupertus Abbas loco citato ubi proponens quaestionem ita Respondet, si teste Augustino 14 de ci-
vitate c. 23. absurdum esset dicere, Adamo non peccante, generationes hominum non fuisse futuras, ac si propter homines ut
nascerentur peccatum necessarium fuisset, quid de isto capite omnium hominum et angelorum sentiendum est? nisi quod et ipse ma-
xime omnium necessarium non habuerit peccatum, ut homo ex hominibus fieret, delicias suae Charitatis cum filijs hominum
habiturus. quae congruentia sumpta est ex D. Thoma 1a parte q. 98 art. 1. ubi ea omnia quae ibi dicit hic applicari
possunt. fuit etiam Anselmus sup. et lib. 1. cur Deus homo c. 18. ubi probat, etsi angeli non peccassent, homines fu-
turos fuisse beatos, quia alias gaudendum esset hominibus quod angeli peccaverint, et desiderandum ne non peccassent, unde
concludit nullam animam esse in caelo, quae intelligat, quod si alius non peccasset, ipsa non esset beata. Sed quidquid
sit de vi rationis, tamen auctoritas est aperta. cum qua quadrat simile dictum Augustini de natura et gratia c. 27. non dici-
mus inquit, ut esset caussa misericordiae Dei, necessarium fuisse peccatum, utinam non fuisset miseria, ne ista fuis-
set misericordia necessaria. et in lib. 1° de nuptijs c. 21. dicit, etsi perseverasset innocentiae status, matrimonium
Adae futurum fuisset signum coniunctionis Christi cum Ecclesia, fuisset igitur etiam res significata. Fuit etiam Tertullianus lib. con.
Praxeam. et Ireneus lib. 3. c. 33. ratio est, quia Christus fuit primo loco praedestinatus inter omnes creaturas ut diximus sup. et
ex hoc principio sequitur haec conclusio, ut patet ex argumentis factis contra primam sententiam. nam primaria ratio
huius mysterij non pendebat a peccato ut ostensum est.

Dices. potuit praedestinari cum ordine necessario ad peccatum. Respondeo potuit quidem, sed non illo modo et ordine, quod
ita etiam explicatur. nam si aliae creaturae et totus mundus ita esset praedestinatus, ut futurus fuisset etsi peccatum
non esset, certe sic evenisset. Christus autem est contrario; certe digniorem et meliorem locum habuisset mundus
in voluntate Dei quam Christus homo, saltem quoad hanc dependentiam, quae penes quam nos tantum distinguimus illa si-
gna rationis in mente Dei. et praeterea per se videtur contra Christi dignitatem, ut existentia eius in humana natura
ponatur quodammodo dependens a peccato, item quod amor Dei erga Christum natus esset ex amore ad alios
homines, et non potius est contrario, ut recte notat Ireneus loco citato. Verum quia nullum est nobis datum suffi-
ciens iudicium huiusmodi dependentiae seu voluntatis Dei. Nam ex illa caussali, venit Christus propter pecca-
tores, nullo modo sequitur, quod si non essent peccatores, non venisset. ut in simili docet Anselmus lib. cur Deus homo
c. 9. explicans illud, propter quod et Deus exaltavit illum. et in fine praecedentis quaestionis alia adduximus.

Dico 2° si homo non peccasset, non venisset Christus in carne passibili, hoc per se satis patet. Quaeres.
in qua igitur carne venisset? Respondeo primo in statu impassibili. Sed quidam volunt venturum prius in illo statu
impassibilitatis, quem haberent homines in statu innocentiae, ut daretur locus et meriti et exempli quoad homines.
alij autem volunt statim a principio futurum fuisse in corpore glorioso, et potuisse nihilominus mereri, sed de hoc
nihil habemus certi

Quaeres 2° in primo signo rationis in quo praedestinatus est Christus, estne praedestinatus passibilis vel impassibilis?

Respondeo

Dō neutra nō, sed p̄destinati ē mystm quod subam, de accidentib⁹ aūt et de modo nihil in illo signo statuim⁹ intelligimus. Sed contra, qr videmur ponere imp̄fectiōē in deo, cū ipse à cōfusiōe pro-cederet ad distincta. Dō confusio ē nra nō dei, nam deus simul oīa voluit et destinxit, nos tm ad explicāndū ordinē quē deus voluit in illis rebꝫ, et dependentiā unius ab alio, hec signa distinguimus, et illud dicim⁹ ē prius, quod nō pendet ab alio, q modus in cū opinione ē necessē. et in tota hac p̄destinatione

Ad argum^ta et in primis ad p̄es. Dō q. p̄es et ēt d. Thomas in 3ª d. 1. q1. exponit hanc 2am^m conclusionem de adventu in carne impassibili, q aliquibꝫ videt dura, qr verba plus sonant, quod verū ē, si verba inde considerent, eorum si cū omnibꝫ adiunctis. semp n. addit aliqd, quo indicat hanc limitationē, ut non veritas fuit in similitud. carnis peccati. et Aug^s lib 1º de pec^ōr meritis c 38 inqt, nō fuisset caro Chr̄i in similitud^m carnis peccati, nisi caro nō fuisset ista peccati. q^a semp patres explicant se nihil aliud velle docere qm quod docet script^a et fides. Venit ipse in nomine carnis et sanguinis iux-ta modū loquendi scripture et patrū vigeat corruptelā. Sepe ēt docent, nō fuisse tā necessariū incarnatōem nō existente peccato, sicut fuit post peccatū, ut patet ex Athanasio sup. et Gregorio 3º moral. c 11. Chrysost^s serm. 8. de passione. Dō nō ē mirū si vng vel alter patrū nō ita pro-prie loquat., qr nō ex professo disputant de illis rebꝫ.

Illud aut (ō vere necess^m Ade pec^m) dictū ē ꝓpter mysteriū passionis q ē infiniti valoris, et superat omnē malitiā peccati.

Illud (ō felix culpa) exponi debet, o felix peccator, concretū pro abstracto, et dē felix, nō quia peccauit, sed qr inuenit tantā misericordiā post peccatū.

QVESTIO VII.

Vtrum Chr̄us p̄cipuē uenerit ad delendum peccatum originale an uero actuale?

Hec questio iuxta supdicta habet locū solū, in carne passibili, dē adventu Chr̄i.

Dico 1º. Chr̄um principaliter uenisse ad delendū oīa peccata. Conclusio ē certa de fide. Ratiō pars habet ad Rom: 5º, sicut q unius delictū, ita q unius iusticiā, et hoc dē ꝓpter originale, ꝓpter actualia dē illud, non sicut delictū, ita et donū, nam iudiciū ex uno, grā ex multis. de quo videat Aug^s tota p^a lib: de pec: meritis et remiss: et Joan: 1 Ecce q tollit peccata mundi, q̄ post intelligi de omnibꝫ, et singulariter de originali explicat à Gregorio, q legit peccatū mundi. et ita ad exponit Aug^s lib 12 cōt Faustū c 30. Cyprianꝰ lib. de duplici martyrio. Beda d. Thomas et glossa ordinaria ibi. alia testimonia sūt p^a Joan: 1º ad Titū 2. p^a Petri 1^a. concilia et p̄es passim. videant testimonia citata in principio, et specialē Toletanū 6. cap. 1. et Leo epist 81. Ratio ē, qr Chr̄us venit ꝓpdq redemptor et salvator, et ut nos introduce-ret ad vitā eternā, q^a venit ad tollendū oīa impedimenta, huiusmodi aūt sūt oīa peccā^ta q^a 2º qr oportuit et satisfactio pro oībꝫ eēt ꝓfecta. 3ª à posteriori, qr sacram^ta Chr̄i tollūt oīa peccata.

Dico 2º. Si actualia cū originali compareamus, principaliter venit ꝓpter delendū originale. ita d. Thomas hic indicat, et clarius in 3ª d. 1. et opusc^o 21. c 23. et Thomistæ, et Capreol: Cajet^s re colligit ex Rom: 5º et 1ª Cor: 15. et ex oībꝫ ijs q̄ afferebat p^a sententia in p̄cedenti quæst^e. Ratio ē, qr peccā^m originale infecit totā nam, et denubauit hoīem à beatitud. 2º qr in singulis ē ming voluntariū.

Sed cōtra, qr oīa actualia simul sumpta, maius malū sūt q̄ solū originale et ut cōcatū omnibꝫ. nam originale tm ē unū in singulis, actualia verō plura, et unumquodq mortale ē graue, et si com-pareamus numerū peccatorū mortaliū q fiūt à princ^io mundi usq ad finē, cū numero peccatorū originaliū certē ille numerus videt multō maior, et ē maior iniuria dei in actualibꝫ q̄ in originali ꝓpter quā iniuriā vindicandā ꝓcipuē venit Chr̄us in carne passibili. q^a 2º

Dō

Dō formalis verū ē, maiorē ēē malicīā moralē in multitudē peccatorū actualiū, et maiorē dei offensā; 11.
nē intensīnē; tū illoz ūnum radix ē originale, et extensīnē ē maius; q̄ simul tota nam primas volū.
fine; et ideo p̄ se pō magis pertinebat ad bonū vniuersi reparare hoc malū, et ꝓpterea ꝛc

Sed quares. si Adam nō peccasset, et alij posteri peccassent, an ꝓpterea Chr̄us venisset in carne pas.
sibili? Quidam ita affirmant, dicī vnus tū homo peccasset. pō ꝓpter illā parabolā de ouc
perdita. Luc 13. 2o ꝓpter illud verbū Pauli ad Gallatas 2o. tradidit semet ipsū ꝓpter me. quod ita
videnī exponere Chrysō et Theophilus, 3o ꝓpter reuelatōem factā Sto Corpo, cui dixit, Chr̄us, se ēē
paratū ad iterū moriendū pro hominibz si oporteret. ita refert S Dionysius epist: 8 de morte.
Sed hec non vrgent, nam omis illa perdita arguāt totā spēm humanā, de qua nō intelligi pōt illa reuela.
tio. Sensus verō illoz verborū Pauli (tradidit semet ipsū ꝓpter me) facilis ēē pōt, dicendo, mor,
tem Chr̄i ita prodesse singulis, ac si pro vno tū ēēt suscepta, et exponit D Thomas hoc loco ex Chrysō.
et Anselmo ibi. et Augō c 14 soliloquioz. vel ē sensus, Chr̄um habuisse q̄dam illū affectū, tū si oper,
tus esset, aut si patri ita visū ēēt. et de hoc versabat questio. Alij gō dicūt, pro vno vel altero nō
venturū in carne passibili, tū si multi caderent venturū.

Ego dico nihil posse in hac re definiri, mihi tū verisimilius ē, si Adam nō peccasset, Chr̄um nō
venturū in carne passibili eōdē alij peccassent. et hoc q̄dem in opinione D Thome sup citata conse,
quenter dicēdū ē, q̄ patres et modus loquendi scripturā q̄bus nititur illa opinio, loquūt̄ de pecto Adā.
In mea aut̄ sētia ratio ē, q̄ durante illo statu, pauci essent peccatores et peccta, tū ob nā integri,
tatē et facilitatē, tū ēt q̄ pauciores essent occasiones peccandi, tū q̄ intra breue tempus transferent ho,
mines adulti ad vitā beatā, et si q̄ peccassent, nō credo carnissent remedio ēt fundato in Chr̄o, tū
sufficeret vnus aduētus Chr̄i, nam sic aliter modus supponit infinitā fere malicīā contradā
ex fragilitate nā lapse et ꝓpter exemplū

QVESTIO VIII.

Verum incarnatio conuenienti tempore facta fuerit?

Dico pō nō oportuit fieri statim à principio mūdi. ē certa de fide, patet, q̄ ita factū ē.
Petes. cur dilatata sit, nam si mysteriū ꝓ se considerētur, ē omiū maximū, q̄ orit ordō nā et
gēā à principio factus ē, et ēt res corpales et spuales. ita ꝛc. Si nō considerent in ord. ad
salutē hoīm, certē si primo venisset, euitata fuissent multa pecta, et plures salutē essent ꝛc q̄
obiecit olim q̄dam Porphyrius Augō vt ipse refert epist. 49. de sex qq.bz cōtra paganos. in 2o.
et lib 2o retract. c 31.

Dō pō fuisse cōueniens ꝓpter dignitatē mysterij, vt prīg fide tenerēt et adorarētur ab angelis et
hoīb, et vt suma ēt voluntas desideraret, cuius dispositiōi ꝓfectio, et dilatione temporis aucta ē,
et forte adita necessitate pecti, necessariū fuit, maiorē ēd addi temporis dilationē, q̄ nā debilitata
maiori indigebat tempe et plurib. signis atq; p̄dictionib, vt disponeretur ad suscipiendū tantū bene,
ficiū. ita D Thomas hic, et sumpsit ex Augō tract: 3z in Joan. et Origenes in pō cap: Ioānis. et S.
Leo serm: 3. de natiuitate. Qō considerando mysteriū in ord. ad nrām salutē, et sic D Augūs loco
citato reuocat cām ad dei sciētiā, dicit n. tūc voluisse venire, q̄ prēuit hoies credituros in ipsū.
Sed cōtra obijcit. nam sicut deus voluit vt hoies illis tempis crederent, ita potuit velle vt priores hoies
simile credērent, et si dedisset eadem auxilia vel maiora si necessariū fuisset, crederent. ideo idem
Augūs lib de bono p̄seuerāc. c 9. et de p̄destinatē Sto cap 9. hanc p̄destinatōem reuocat ad voluntatē dei
et dicit, eo tempe venisse, q̄ in eo tempe futuri erant ij hoies quos ipse elegerat et p̄destinauerat.
Si vrgeas, cur nō ēt elegerit priores hoies? Dō à altitudine diuiciaz ꝛc quoz ēt Irenēus

lib 4

11v. lib 4. c 75 et 76 quaerenti cur deus nō statim dederit remediū Dr. nō tu dū facis, sed ille rc, si g. dū opus est expecta manū artificis tui oportunè dū facientis. sic Chrys. hom. 27. in ad Rom. inquit, periculosū ē quærere, cur dus antea nō venerit, itaq; hoc modo totū renovat ad quæstiōē illas, cur tam pauci salvent, et cur tanta peccata p̄mittant.

Sed tn̄ pōt dari aliqua congruentia, sc. ut hō p superbiā ceciderit, magis ac magis humiliaret. 2. ut fragilitas nāe et necessitas grē dei evidentiꝰ omnib⁹ pateret, ex ad Rom xi. et Gallat 3. vbi Ambros et glossa. Nisseng serm: de natiuit. Bern. serm: 1 in cantic: Theophil: ad Hebr: 9. Chrys. hom. 4 in ad Collossen: q est in homelia ad populū inquit, nō si aliq̄ utile ē, ideo statim dari debet, nam et solidus cibus utilis ē, non tamē dat in prīncip. sic 2o vbi indicat homines nō fuisse antea dispositos. Ipterea si in principio mundi daret hoc remediū, cui pauci erant homines, pauci et timerent et p̄sentia eius et abundantia grē in adventu Chri pdita. pauci ēt timerent connectione et p̄dicatione eoꝝ qui ab ipso Christo essent edocti. Unde facile fieri potuisset, ut post tam longā temporū successionē, fides huius mysterij plurimū obscuraret, sicuti in ipsamet fidei dei accidisse videmus. Quapropter cibus pensatis, fortassis cæteris paribus in singulis ætatib⁹ mundi pauciores salvarentur, q̄ nunc salvant. Ipterea q dignitas ipsius mysterij ē maioris ponderis q̄ unum comodum. plura de hoc videat Abulensis q. 5. in 2m caput Matthæi.

Dico 2o nō fuit ēt cōveniens hoc mysterium differri usq; ad finē mundi, ē de fide ex ipso facto. idq; probant rōnes factæ. Sed contra, nam in script. de hoc mysto. fuisset in novissimis diebus. Genes: 49. Isai: 2. Daniel: 2. Michæe 4. Dō. p. urgeat eo loquendi modo magna diuturnitas temporis, q̄ fuit inter aliquas p̄ditiones et ipsum effectum. 2o tempus legis grē de novissimum, q̄ in eo data fuit ultima dei lex, cui nulla alia debet succedere. de ēt ultima ætas, q in ea ætate comprehenditur ōes prophetiæ et p̄ditiones. sic ēt p. Cor: 10. vocat finis seculoꝝ. p. Joan: 2. hora novissima, quo. exponit. à patribus illa parabola Matth: 20. de ultimo vocatis in die hora ultima. et ad Gallat: 4. et ad Hebr: 1. de plenitudo temporū. sic Origenes hom. 8. in Josue, vocat vesperē mundi et Eccla ēt eodem. vocat. Aug. lib 1. de genesi ad cōm Manichæos c 23 vocat senectutē mundi. q in lib 83 qq. q 44. vocat juventutē mundi eam ætatē, ppter vigorē grē, ut ipsemet expōnit lib 1. retract: c 26.

Dico 3o mysteriū incarnatiōis convenienti temp. fuit factū et definitū à deo. ē ēt de fide ex ipso facto, confirmari pōt, q Chrs venit ut subveniret cibus horibus futuris in omnib⁹ ætatib⁹ mundi, g. cōveniens fuit venire in medijs ætatis mundi, ut quanto fieri posset, omnib⁹ ēt propinquus, quandoquidem nō expediebat ut semp ēt nobiscū cibus temporib⁹, ut daret locus fidei, sicut cor cōmunter ē in medio corporis. unde Abacuc 2. dē, in medio annorū notū facies. Ex quo aliq colligunt tanto temp. duraturū mundū post adventū Chri, quanto duravit ante eius adventū. sed hoc nō ē ita metaphysicè intelligēn, nam ēt Hebræi dixerūt, tanto temp. duraturā legem grē, quo duraverit lex nāe et lex scripta. quod reprehendit Aug. epist: 82. et in psalmum 81m.

DISPUTATIO. II.

Quid sit incarnatio, et quis sit terminus eius?

Suppono id quod certum ē apud oēs, incarnationem dicere unionē inter hoīem et deū, et terminum eius ēē aliquid, quod aliquo. sit hō et deus. solū q. inquirendū ē, quale sit illa unio, et quo. ille terminus eius sit homo et deus.

QUESTIO. I.

Verum Incarnatio sit cōiunctio duarū naturarū, ex quibus resultet una natura.

Non ē questio, an p hanc unionē nāe humanæ sit cōiuncta divinitas, nam hoc certum ē de fide, quo sensu dixerunt aliqui Theologi, unionē hanc ēē factam in nā. neq; ē questio, an ratio terminandi hanc unionē fuerit

fuerit nā diuina, negt an nā diuina fuerit incarnata. nam hec inferius tractanda sūt. Sed quātūs est, 12.
an terminus huius vniōis fuerit vnitas nāe. et hic ē sensus d Thomē hūc. in qua re fuit
Jus error. Eutycheris, q asserit incarnatōem ēē factā p confusionē duarū naturarū in vnā; vnde dicebat Chm
subsistere ex duabus naturis nō in duabus. ita refert in concilio Calcedōn et à Leone papa in multis epist.
et Theodor.to lib 4. fabulos hēresis: Ex quo ei dixit Eutiches, corpus Chri nō fuisse eiusdē rōnis cū
nōs; quod mitea asserit Valentin apud Aug.m hēresi xl. sed alio modo. nam hic voluit illud corpus fuisse
ex nā celesti. Item Apollinares apud Aug.m hēresi 56. et 57. dixit aliqd verbi fuisse cōversū in carnē. q
refert Epiphanius hēresi 76. et Ambros.s lib. de incarnatōe c.6. Athanas. epist ad Epictetū et Cyrillus
ad Reginas. et dux ēt hoc tēp.e alii hēretici hunc errorē secuti.

Qus error. est, q dixit, diuinā nam conuertisse in se humanā, vel à princ.io vel successiue in resurrec.e
ita refert Theodor.s in dialogo incōfusus. Tertull.s de carne Chri. Justinus martyr. lib de mysteriis
fidei. et 7.a Synodus actione 6. tomo 5. circa fine. hic error tribuit Eusebio Cesariēsi. et contra eū
citat Athanas.s et Cyrill.s Alexan.s.

3us error fuit Arrij, qui alio sensu dixit, ex verbo et corpore factū ēē vnū nām; q. sc. in illo corpe nō fuit
nia rōnalis creata, sed loco eius habuit verbū diuinū. ita refert

13v